

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>Kompensācija>Val mana prasība ir jāizskata šajā valstī

Val mana prasība ir jāizskata šajā valstī

Dānija

Kādu noziegumu gadījumā iespējams saņemt kompensāciju?

Valsts izmaksā prasītājam kompensāciju un atlīdzību, ja ir pārkāpts Dānijas Kriminālkodekss vai Likums par uzturēšanos, uzturēšanās aizliegumu un izraidīšanu un pārkāpuma rezultātā ir nodarīts personisks aizskārums vai iestājusies nāve. Tas ir noteikts Likumā par kompensācijām noziegumos cietušajiem. Ja pārkāpti specializētie tiesību akti, tostarp Ceļu satiksmes likums, Militārais kriminālkodekss vai dekrēti, Likumā par kompensācijām noziegumos cietušajiem paredzēto kompensāciju un atlīdzību piešķirt nevar. Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde neatkarīgi novērtē, vai uz incidentu attiecas Likums par kompensācijām noziegumos cietušajiem. Tomēr parasti Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes vērtējuma pamatā ir policijas veiktais novērtējums par incidentu. Kompensāciju vai atlīdzību neizmaksā, ja nodarījums nav sodāms, piemēram, paš aizsardzības, *jus necessitatis* vai piekrišanas gadījumā.

Par kādu kaitējumu varu saņemt kompensāciju?

Likums galvenokārt attiecas uz kompensācijām par personisku aizskārumu, jo mantisku kaitējumu kompensē tikai ierobežotā apmērā. Ar jēdzienu "personisks aizskārums" saprot gan miesas bojājumus, gan psiholoģiskas traumas.

Principā kompensāciju izmaksā tikai tiešajam prasītājam, kas cietis noziedzīgajā nodarījumā. Tomēr gadījumā, ja nodarījuma brīdī atradāties tā tiešā tuvumā, jums ir iespēja saņemt kompensāciju un atlīdzību saskaņā ar Likumu par kompensācijām noziegumos cietušajiem, pat ja jūs nevar nepārprotami uzskatīt par cietušo. Bojāgājušo tuviniekiem ir iespēja saņemt kompensāciju par apbedīšanas izdevumiem, galvenā pelnītāja zaudējumu utt. Sīkāka informācija sniegta turpmākajos punktos.

Personiska aizskāruma gadījumā kompensāciju un atlīdzību var piešķirt par:

izdevumiem, kas saistīti ar atlabšanu,

zaudētiem ienākumiem,

sāpēm un ciešanām,

kaitējumu ar paliekošām sekām,

peļnītspējas zudumu,

civiltiesību pārkāpumu,

smagu pārkāpumu,

citiem zaudējumiem (piemēram, saistībā ar mācību ilguma palielināšanos vai īpašu palīglīdzekļu iegādi),

juridiskajiem izdevumiem.

Ja cietušais ir gājis bojā, ir iespēja saņemt:

apbedīšanas izdevumu kompensāciju,

kompensāciju par galvenā pelnītāja zaudējumu,

pabalstu pārdzīvojušajam laulātajam/dzīvesbiedram pārejas periodā,

apgādnieka zaudējuma pabalstu.

Gadījumos, kad nodarīts arī mantisks kaitējums, izmaksā kompensāciju par apģērbu un personīgajām mantām, kas cietušajam bija mugurā vai līdzī personiskā aizskāruma brīdī, kā arī kompensāciju par mantisku kaitējumu, ko nodarījušas konkrētas sodītas personas, piemēram, notiesātie.

Netiek kompensēti mantiski zaudējumi, kas radušies, piemēram, krāpšanas dēļ. Tāpat nekompensē līdzekļu trūkumu, darbības zaudējumus, negūtu peļņu u. tml.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu nozieguma rezultātā mirušas personas radnieks vai apgādājamais? Kuriem radniekiem vai apgādājamajiem ir tiesības uz kompensāciju?

Jā. Kā minēts iepriekš, cietušā nāves gadījumā var saņemt kompensāciju un atlīdzību.

Apbedīšanas izdevumu kompensāciju izmaksā personai, kura ir apmaksājusi apbedīšanu, neatkarīgi no tā, vai šī persona ir bojāgājušā radnieks.

Kompensāciju par galvenā pelnītāja zaudējumu izmaksā laulātajam/dzīvesbiedram un pārdzīvojušajiem bērniem, kam bojāgājušais bijis galvenais apgādnieks.

Ja bojāgājušajam nav pārdzīvojuša laulātā vai dzīvesbiedra, pārejas perioda pabalstu var piešķirt citiem apgādājamajiem, ja to prasa kādi īpaši apstākļi. Šādi pabalstu varētu saņemt, piemēram, brālis vai māsa, ja tie ilgus gadus dzīvojuši kopā vienā māsainniecībā ar bojāgājušo.

Papildus tam pabalstu var piešķirt arī tādām pārdzīvojušām personām, kas bijušas īpaši tuvās attiecībās ar bojāgājušo. Parasti šādu pabalstu piešķir mirušās personas laulātajam, dzīvesbiedram, nepilngadīgajiem bērniem un vecākiem.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu noziegumā izdzīvojušas personas radnieks vai apgādājamais? Kuriem radniekiem vai apgādājamajiem ir tiesības uz kompensāciju šādos gadījumos?

Vecāki var saņemt atlīdzību par izdevumiem, kas radušies saistībā ar viņu cietušo bērnu apmeklēšanu slimnīcā.

Lai bērnu un pusaudžu veselības stāvoklis uzlabotos, viņiem var būt ļoti svarīga viņu mātes vai tēva klātbūtne slimnīcā vai līdzdalība rehabilitācijā. Šādos īpašos gadījumos var tikt pilnīgi vai daļēji atlīdzināts mātes vai tēva ienākumu zudums.

Vai varu saņemt kompensāciju, ja neesmu ES valsts valstspiederīgais?

Jā. Likumā par kompensācijām noziegumos cietušajiem nav noteikts, ka personai būtu jābūt valstspiederīgai vai pastāvīgi dzīvojošai Dānijā, lai saņemtu kompensāciju. Vienīgais nosacījums ir tāds, ka noziedzīgais nodarījums ir noticis Dānijā. Ja citādi minētā likuma nosacījumi ir izpildīti, nav nozīmes, vai prasītājs ir Dānijā dzīvojošs ārvalstnieks, tūrists vai Dānijā uz īsu laiku apmetusies persona.

Vai es varu prasīt kompensāciju no šīs valsts, ja šeit dzīvoju vai esmu no šejienes (šī ir manas dzīvesvietas vai piederības valsts), pat ja noziegums izdarīts citā ES valstī? Vai varu prasīt kompensāciju šajā valstī, nevis tajā, kurā notika noziegums? Ja šāda iespēja pastāv, kādi ir nosacījumi?

Principā šāda iespēja nav paredzēta. Tomēr pastāv ierobežota iespēja saņemt kompensāciju no Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes, pat ja personiskais aizskārums radies noziedzīgā nodarījumā ārvalstīs. Kompensāciju piešķir tikai tad, ja tas ir pamatoti. Paredzēts, ka kompensācijas piešķiršanas iespēja ir ierobežota un to izmanto tikai atsevišķos gadījumos, kad to prasa īpaši apstākļi.

Īpašos gadījumos izmaksā kompensāciju par ārpus Dānijas notikušos noziegumos nodarītu kaitējumu, ja prasītājs dzīvo Dānijā, ir Dānijas valstspiederīgais vai nodarījuma brīdī bijis norīkots pārstāvēt Dāniju ārvalstīs. Kompensāciju un atlīdzību izmaksā par kaitējumu, kas rodas gadījumā, kad Dānijas valstspiederīgais vai Dānijā dzīvojoša persona ārvalstīs uzbrūk citai personai, kas ir Dānijas valstspiederīgā vai dzīvo Dānijā. Tomēr tas ir iespējams tikai tad, ja kaitējums nodarīts konkrētā ar Dāniju saistītā vidē, piemēram, skolas ekskursijas laikā. Ja tas, ka gan cietušais, gan nozieguma izdarītājs ir saistīti ar Dāniju, ir tikai sakritība, tad kompensāciju nepiešķir.

Kompensāciju var piešķirt arī tad, ja nodarījums bijis vērst pret prasītāju, kurš dzīvo Dānijā un atradies ārvalstīs darba darīšanās. Tas attiecas tikai uz īstermiņa profesionālo darbību ārvalstīs ar nosacījumu, ka prasītājs vai viņa darba devējs nevarētu būt noformējuši privātu apdrošināšanu, kas sedz ar šo kaitējumu saistītos zaudējumus. Kaitējumam jābūt radītam darba laikā.

Par profesionālu darbību neuzskata studijas un prakses ārzemēs.

Kompensāciju un atlīdzību var saņemt nepilngadīgais, kas uzturas ārvalstīs savu vecāku profesionālās darbības dēļ. Šādā gadījumā lēmuma pamatā būs vecāku apstākļi.

Vai man vispirms jābūt ziņojušam par noziegumu policijai, lai varētu prasīt kompensāciju?

Jā. Kompensācijas saņemšanai no valsts obligāts nosacījums ir tāds, ka par noziedzīgo nodarījumu 72 stundu laikā ir paziņots policijai.

Paziņošana nozīmē, ka policijā ir iesniegts pieprasījums izmeklēt lietu. Smagāku nodarījumu gadījumā reti ir nepieciešams atsevišķi pieprasīt izmeklēšanu, bet ne tik smagos gadījumos tas parasti ir jā dara. Tādējādi, lai tiktu uzskatīts, ka par noziegumu ir paziņots, ne vienmēr pietiek ar to, ka policisti ir bijuši notikuma vietā un, iespējams, arī runājuši ar cietušo.

Atsevišķos gadījumos ir atļauts pārsniegt paziņošanas termiņu. Piemēram, Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde gandrīz vienmēr atbrīvo no prasības par ziņošanu policijai 72 stundu laikā, ja, neskatoties uz novēlotu paziņošanu, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek sekmīgi arestēts un saukts pie atbildības.

Tiesību aktos ir noteikts, ka bailes no atbēdības nav pamatots iemesls nepaziņot policijai par noziegumu 72 stundu laikā.

Turklāt 72 stundu termiņš ir atcelts attiecībā uz gadījumiem, kad notikusi izvarošana, incests, smagi, pret bērniem vērsti dzimumnoziegumi un noteikti dzimumnoziegumi, kuros cietušas personas, kas jaunākas par 18 gadiem. Šis likuma grozījums attiecas tikai uz 72 stundu termiņu, un joprojām ir spēkā prasība, ka par noziedzīgo nodarījumu ir jāpaziņo policijai. Prasība par šādu termiņu ir atcelta attiecībā uz kaitējumu, kas nodarīts noziedzīgos nodarījumos, kuri pastrādāti pēc 2016. gada 1. aprīļa.

Vai man pirms kompensācijas pieprasīšanas jā sagaida policijas veiktās izmeklēšanas vai kriminālprocesa rezultāti?

Administratīvais process

Kompensācijas pieteikums jāiesniedz policijai tajā policijas iecirknī, kurā ticis paziņots par nodarījumu. Policija šo pieteikumu nosūta Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei.

Ja policija, prokuratūra vai tiesa vēl nav pabeigusi lietas izskatīšanu, policija pieteikumu nosūta Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei tikai pēc lietas izbeigšanas. Tomēr noteiktos apstākļos Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde lietu var izskatīt, pirms to ir izbeigusi policija, prokuratūra vai tiesa.

Tas notiek ļoti reti un parasti tikai ļoti smagu noziegumu — visbiežāk slepkavību — gadījumā, kad pārdzīvojušo tuvinieku labā var būt īpaša vajadzība lemt par prasīto kompensāciju vai tās daļu, pat ja policija vai tiesa lietu vēl nav izbeigusi.

Neatkarīgi no nodarījuma smaguma Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde nevar izskatīt attiecīgo lietu, pirms to ir slēgusi policija vai tiesa, ja pastāv šaubas par to, vai noziedzīgais nodarījums ir ticis izdarīts, vai ir objektīvs pamats nesodāmībai un vai varētu pastāvēt iemesli kompensācijas samazināšanai prasītāja neatbilstīgas rīcības dēļ.

Tiesvedība

Kompensācijas pieteikums ir jāiesniedz tiesā kriminālprocesa laikā. Tad tiesnesis lemj, vai uzreiz izskatīt pieteikuma pamatotību vai arī nodot to vēlākai izskatīšanai Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma sudzību iestādē vai civilprasības ietvaros. Šis lēmums var būt atkarīgs no tā, vai nozieguma izdarītājs pieteikumu apstrīd vai nē.

Ja pieteikumu kriminālprocesa ietvaros ir izskatījusi tiesa, pieteikuma iesniedzējs var pieteikumu nosūtīt arī Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei.

Vai man vispirms jāpieprasa kompensācija no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (ja tas ir identificēts)?

Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde nepiešķir kompensāciju, ja pieteikuma iesniedzējam nodarīto kaitējumu atlīdzina nozieguma izdarītājs vai sedz apdrošināšanas polise, vai tas tiek kompensēts ar citiem pabalstiem, kas pēc būtības ir zaudējumu atlīdzināšana. Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde lēmumu pieņem tikai tad, kad ir noskaidrots, vai zaudējumi nav atlīdzināti no citiem avotiem. Netiek prasīts vispirms mēģināt atgūt zaudējumus no nozieguma izdarītāja, un nozieguma izdarītājam nav obligāti jābūt identificētam.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju arī tad, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav identificēts vai nav notiesāts?

Jā. Pat tad, ja krimināllietu nevar sākt, jo nozieguma izdarītājs ir nezināms vai nav atrodams, valsts var piešķirt kompensāciju. Tomēr ir spēkā prasība, ka jābūt izpildītiem pārējiem likumiskajiem nosacījumiem.

Šādos gadījumos Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde neatkarīgi novērtē, vai personisks aizskārums radies noziedzīgajā nodarījumā.

Vai ir noteikts termiņš, kādā man jāpieprasa kompensācija?

Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde neizskata pieteikumus, kas iesniegti vairāk nekā 2 gadus pēc nodarījuma izdarīšanas, izņemot gadījumus, kad pastāv kādi īpaši iemesli. Ja lietā ir pieņemts spriedums, termiņš sākas no dienas, kad pieņemts notiesājošais krimināllietas spriedums. Ja policija ir izmeklējusi lietu un pēc tam nav ierosināta krimināllietā, termiņš sākas no dienas, kad policija pieņēmusi lēmumu izbeigt izmeklēšanu. Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde, ja vien tai nav īpašu iemeslu to darīt, var neizskatīt pieteikumu arī tad, ja tā ir iepriekš izskatījusi atlīdzības pieteikumus, ko iesniegusi tā pati persona par to pašu nodarījumu, un ja jaunais pieteikums ir iesniegts vairāk nekā 2 gadus pēc brīža, kad iesniedzējs ir sapratis vai kad tam būtu vajadzējis saprast, ka viņam ir tiesības prasīt kompensāciju.

Saskaņā ar Likumu par kompensācijām noziegumos cietušajiem policijas pienākums ir sniegt prasītājam atbalstu saistībā ar piekļuvi kompensācijai. Ja policija šo pienākumu nav pildījusi, Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde parasti neņem vērā minēto 2 gadu termiņu.

Ja pieteikuma iesniedzējs nodarījuma brīdī ir bijis nepilngadīgs, pastāv lielāka iespēja, ka Dānijas Kriminālnoziegumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde neņem vērā šo termiņu.

Kādi zaudējumi un izdevumi tiek kompensēti?

Nodarījumā cietušajam:

materiāli zaudējumi (kas nav psiholoģisks kaitējums):

medicīnas pakalpojumu izmaksas ievainojuma gadījumā (ārstēšana — ambulatorā aprūpe un ārstēšana slimnīcā, rehabilitācija) — **JĀ**

papildu vajadzības vai izdevumi, kas saistīti ar ievainojumu (piemēram, aprūpe un palīdzība, pagaidu un pastāvīgā terapija, ilgstoša apmācība, fizioterapija, mājokļa pielāgošana, īpaši palīgīdzekļi utt.), — **JĀ**

kaitējums ar paliekošām sekām (piemēram, invaliditāte vai citi nenovēršami traucējumi) — **JĀ**

ienākumu zaudējums ārstēšanās laikā un pēc tās (piemēram, negūti ienākumi un zaudēta peļņit spēja vai samazināti iztikas līdzekļi utt.) — **JĀ**

iespēju zaudējums — **NĒ**

izdevumi, kas saistīti ar tiesvedību par incidentu, kurš radījis kaitējumu (piemēram, maksa par juridiskiem pakalpojumiem, tiesas nodevas), — **JĀ, noteiktos gadījumos**. Īpašos gadījumos Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde var nolemt prasītājam pilnīgi vai daļēji atlīdzināt izdevumus, kas tam radušies saistībā ar lietas izskatīšanu iestādē. Prasītājam nekad nav jāsedz nekādas juridiskās izmaksas, kas saistītas ar pašu krimināllietu, jo to ierosina policija.

kompensācija par nozagtu vai bojātu personisko īpašumu — **JĀ**. Kompensāciju izmaksā par apģērbu un personīgajām mantām, kas cietušajam bija mugurā vai līdzī personiskā aizskāruma brīdī.

psiholoģisks (morāls) kaitējums:

cietušā sāpes un ciešanas — **JĀ**. Citi kaitējumu veidi, par ko var saņemt kompensāciju un atlīdzību, ir norādīti iepriekš.

Citām uz atlīdzību tiesīgām personām vai cietušā tuviniekiem:

materiāli zaudējumi (kas nav psiholoģisks kaitējums):

apbedīšanas izdevumi — **JĀ**

medicīnas pakalpojumu izmaksas (piemēram, terapija ģimenes loceklim, ambulatorā aprūpe un ārstēšana slimnīcā, rehabilitācija) — **NĒ**

iztikas līdzekļu vai iespēju zaudējums — **JĀ/NĒ**. Kompensāciju maksā par galvenā peļņitāja zaudējumu. Sīkāku informāciju skatīt iepriekš.

psiholoģisks kaitējums:

tuvinieku vai uz atlīdzību tiesīgo personu sāpes un ciešanas / kompensācija pārdzīvojušajiem tuviniekiem, ja cietušais miris, — **NĒ/JĀ**. Par tuvinieku un citu personu sāpēm un ciešanām kompensāciju nepiešķir. Tomēr var piešķirt pārejas perioda pabalstu. Sīkāku aprakstu skatīt iepriekš.

Vai kompensāciju izmaksā kā vienreizēju maksājumu vai kā mēneša maksājumus?

Iestādes piešķirto kompensāciju un atlīdzību izmaksā aptuveni 14 dienas pēc iestādes lēmuma pieņemšanas. Izmaksu veic policija tajā policijas iecirknī, kurā ticis ziņots par noziegumu.

Ar vienu lēmumu apstiprinātos pieteikumus prasīto kompensāciju izmaksā vienā maksājumā.

Kā mana rīcība saistībā ar noziegumu, mana līdzšinējā sodāmība vai nesadarbošanās ar kompensāciju saistītajā procesā var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai summu, ko saņemšu?

Uz pieteikumiem par kompensāciju un atlīdzību noziegumos cietušajiem atbilstīgi attiecas vispārējie Dānijas tiesību aktos paredzētie noteikumi par kompensācijām, tai skaitā noteikumi par kompensācijas samazināšanu vai atsaukšanu gadījumā, ja prasītājs ir bijis līdzdalīgs kaitējuma radīšanā vai ir pieņēmis kaitējuma risku. Riska pieņemšana var būt saistīta, piemēram, ar gadījumiem, kad kaitējums nodarīts motociklistu un citu bandu konfliktos. Ja cietušais nepietiekami sadarbojas lietas izmeklēšanā, tas var zaudēt tiesības uz kompensāciju. Tā notiek, piemēram, ja cietušais atsakās sniegt skaidrojumu policijai vai tiesai.

Kompensāciju var arī samazināt vai atsaukt, ja pieteikuma iesniedzējs nepilda savus standarta pienākumus zaudējumu samazināšanai. Tas nozīmē, ka personai, kurai citas personas prettiesiskas rīcības rezultātā nodarīts kaitējums, ir pienākums iespēju robežās samazināt savus zaudējumus, kas rodas kaitējuma dēļ.

Pieteikuma izskatīšanā netiek ņemta vērā pieteikuma iesniedzēja agrākā sodāmība. Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde parasti nesaņem ziņas par sodāmību.

Ja pieteikuma iesniedzējs nereaģē uz Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes lūgumu iesniegt dokumentāciju saistībā ar iesniegto pieteikumu, tas var ietekmēt piešķirtās kompensācijas apmēru. Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums ar dokumentiem pienācīgi pamatot savu pieteikumu.

Kā mana finansiālā situācija var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai summu, ko saņemšu?

Jūsu pieteikumam var piešķirt prioritāti, ja jūs, piemēram, izsauc uz izpildes tiesu vai ja ir pieejama informācija par piespiedu atsavināšanu, vai ja jūs saņemat brīdinājumus no bankas par regulāro maksājumu nemaksāšanu.

Saņemot pieteikumus, kuros lūdz kompensēt zaudētos ienākumus, Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde saprot, ka pieteikuma iesniedzēja ienākumu avots ir zudis, tādēļ šādām lietām pievēršas vispirms.

Citos gadījumos tikai pieteikuma iesniedzēja finansiālās situācijas dēļ lietai prioritāti nepiešķir.

Pieteikuma iesniedzēja finansiālā situācija nekā citādi neietekmē ne izredzes saņemt kompensāciju, ne kompensācijas summu.

Vai ir kādi citi faktori, kuri var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai summu, ko saņemšu?

Kompensāciju vai atlīdzību nepiešķir, ja pieteikuma iesniedzēja zaudējumus atmaksā nozieguma izdarītājs vai sedz apdrošināšanas atlīdzība vai citi pabalsti, kas pēc būtības ir faktiskā atlīdzināšana.

Pieteikuma iesniedzējam ir pēc iespējas labāk un nepieciešamajā apmērā jāsadarbojas ar policiju lietas izmeklēšanā. Apzināta informācijas noklusēšana vai līdzīga nesadarbošanās lietas izmeklēšanas gaitā parasti noved pie tā, ka kompensāciju nepiešķir.

Lai saņemtu kompensāciju no valsts, jābūt izpildītam arī nosacījumam, ka pieteikuma iesniedzējs iespējamajā krimināllietā pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju ir pieprasījis kompensāciju vai tiesā izteicis savu nostāju par to.

Vispārējās deliktu tiesību normas paredz, ka ir jābūt cēloniskai sakarībai starp pastrādāto noziedzīgo nodarījumu un nodarīto kaitējumu.

Kā tiks aprēķināts kompensācijas apmērs?

Kompensācijas apmēru aprēķina, ņemot vērā konkrēto pieteikumu un prasīto summu. Ja jūs kā pieteikuma iesniedzējs esat ar dokumentiem pienācīgi pamatojis savu pieteikumu, zaudējumu atlīdzība tiks aprēķināta atbilstoši nodarītajiem zaudējumiem. Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde, izskatot katru kompensācijas pieteikumu, aprēķina zaudējumus atbilstoši piemērojamiem noteikumiem (piemēram, zaudēto ienākumu apmēru aprēķina kā starpību starp gaidītajiem ienākumiem un faktiskajiem ienākumiem pieteikumā norādītajā periodā). Ja ar dokumentiem pamatojat tikai daļu no prasītās summas, kompensāciju izmaksā tikai par šo apliecināto summu. Dažos gadījumos Dānijas Kriminālnoziedzumus nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde kompensācijas apmēru aprēķina kā aplēsi. Tā var būt gadījumos, kad prasītājs nespēj pats aprēķināt prasītās kompensācijas apmēru.

Kompensācijas summu aprēķina, pamatojoties uz tarifiem. Ir vairāki tarifi, kurus koriģē reizi gadā — 1. janvārī. Piemēram, kompensācijas par sāpēm un ciešanām tarifs ir 200 DKK par katru slimības dienu (2018. gada tarifs). Kompensāciju par kaitējumu ar paliekošām sekām aprēķina atbilstoši kaitējuma smagumam, un kompensāciju piešķir par smaguma pakāpēm — 8 790 DKK par katru pakāpi (2018. gada tarifs). Kompensāciju par civiltiesību pārkāpumiem un smagiem pārkāpumiem aprēķina, ņemot vērā, cik smagā nodarījumā cietušais ir cietis, tostarp ņem vērā noziedzīgā nodarījuma veidu.

Vai ir noteikta minimālā/maksimālā summa, ko var piešķirt?

Kompensācijās un atlīdzībās izmaksājamajai summai nav kopējā limita. Pašlaik Dānijā nav noteikta minimālā summa, ko izmaksā kā kompensāciju vai atlīdzību. Tomēr ir noteiktas maksimālās summas attiecībā uz dažiem kaitējuma veidiem, par ko var saņemt kompensāciju. Noteiktie limiti ir šādi:

kompensācija par sāpēm un ciešanām — 76 500 DKK (2018. g.),

kompensācija par kaitējumu ar paliekošām sekām — 879 000 DKK (2018. g.),

kompensācija par pelnītspējas zudumu — 9 227 500 DKK (2018. g.),

pārejas perioda pabalsts — 165 500 DKK (2018. g.),

kompensācija par mantisku kaitējumu — 132 000 DKK (2018. g.).

Zaudējumu atlīdzību saistībā ar kaitējumu ar paliekošām sekām izņēmuma gadījumos var aprēķināt 120 % apmērā, kas nozīmē, ka šādā gadījumā maksimālā summa ir 1 054 000 DKK (2018. g.).

Vai kompensācijas pieteikumā man jānorāda summa? Ja tā, vai es saņemšu norādījumus par summas aprēķināšanu vai citiem aspektiem?

Netiek prasīts aprēķināt kopējo summu, kas tiek prasīta par visiem kaitējuma veidiem. Jums ir jānorāda atsevišķie kaitējuma veidi, par ko var izmaksāt kompensāciju, kā arī summa, kādu prasāt kompensācijā. Tomēr kompensāciju var piešķirt arī tad, ja ne visiem kaitējuma veidiem ir aprēķināta attiecīgā summa.

Informācija par to, kā aprēķināt zaudētos ienākumus, ir sniegta pieteikuma veidlapas pirmajā lapā. Ja iesniedzat pieteikumu vai plānojat to darīt, jūs vienmēr varat vērsties pie iestādes, lai saņemtu informāciju par to, kā aprēķināt un dokumentēt jūsu pieprasīto zaudējumu atlīdzību. Jūs varat saņemt arī konsultāciju par to, kuri faktori būtu jāuzsver attiecībā uz atsevišķajiem kaitējuma veidiem, par ko var izmaksāt kompensāciju.

Jums nav jāaprēķina par psiholoģisku kaitējumu prasītās kompensācijas summa, jo šādā gadījumā atlīdzību aprēķinās, pamatojoties uz tarifu un ņemot vērā kaitējuma apmēru.

Vai no kompensācijas, ko maksā iestāde/struktūra, tiks atskaitīta kompensācija, kuru es saistībā ar saviem zaudējumiem saņemmu no citiem avotiem (piemēram, no darba devēja vai privātas apdrošināšanas shēmas)?

Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde neizmaksā kompensāciju, ja pieteikuma iesniedzēja zaudējumus atmaksā noziedzuma izdarītājs vai sedz apdrošināšanas polise, vai tie tiek kompensēti ar citiem pabalstiem, kas pēc būtības ir zaudējumu atlīdzināšana. Principā tas nav jautājums par to, vai, piemēram, atvilkot izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību, kad Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde izskata pieteikumu, bet gan drīzāk jautājums par to, no kura avota būtu jāmaksā kompensācija. Ja tiek konstatēts, ka apdrošināšanas sabiedrība ir atteikusies izmaksāt atlīdzību, Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde to var ņemt vērā.

Ja pieteikuma iesniedzējam ir privāta nelaimes gadījumu apdrošināšanas polise un ir izmaksāta kompensācija par invaliditāti vai kaitējumu ar paliekošām sekām, tā dēļ netiek samazināta vai atsaukta kompensācija par kaitējumu ar paliekošām sekām vai kompensācija par pelnītspējas zudumu. Tāpat kompensācija netiek samazināta, ja prasītājs saistībā ar kaitējumu ir saņēmis valsts sociālos pabalstus (piemēram, pensiju, algas subsīdiju u. tml.).

Ja prasītājam ir apdrošināšanas līgums ar veselības apdrošināšanas sabiedrību, netiks atlīdzināti tie ārstēšanās izdevumi, kurus sedz apdrošināšanas polise. Turklāt kompensāciju nepiešķir, ja ārstēšanu var veikt bez maksas valsts veselības apdrošināšanas sistēmas ietvaros vai izmantojot citus sabiedriskos pakalpojumus.

Saistībā ar darba traumām Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde var izmaksāt tikai kompensāciju par sāpēm un ciešanām, kompensāciju par zaudētiem ienākumiem un piemaksām, kā arī kompensāciju par civiltiesību pārkāpumiem un smagiem pārkāpumiem, jo visus pārējos kaitējuma veidus, piemēram, atlabšanas izdevumus utt., kompensē no darba devēja obligātās apdrošināšanas pret darba traumām.

Vai es varu saņemt kompensācijas avansu? Ja šāda iespēja pastāv, kādi ir nosacījumi?

Principā ir paredzēts, ka kompensāciju un atlīdzību nemaksā avansā, bet izmaksā tikai tad, kad ir pabeigta pieprasījuma izskatīšana.

Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde tomēr dažkārt izmaksā kompensācijas avansu par kaitējumu ar paliekošām sekām.

Būtībā kārtība ir tāda, ka Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde sagaida Darba tirgus apdrošināšanas iestādes (*Erhvervsikring*) atzinumu par kompensācijas apmēru, taču, ja tiek uzskatīts, ka pieteikuma iesniedzējam, visticamāk, ir radies būtisks pastāvīgs kaitējums tikai gūtā ievainojuma dēļ, Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde var izmaksāt atlīdzības avansu.

Vai pēc pamatlēmuma pieņemšanas es varu saņemt papildu kompensāciju (piemēram, ja mainījušies apstākļi vai pasliktinājusies mana veselība u. c.)?

Jā. Ja pēc Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes lēmuma pieņemšanas atklājas, ka kaitējums kļūst nopietnāks un rada papildu zaudējumus, Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde šos zaudējumus var izskatīt. Šajā saistībā jāņem vērā, ka ir noteikts 2 gadu termiņš, kura laikā jāiesniedz pieteikums Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei. Divu gadu termiņš sākas no brīža, kad prasītājs uzzina vai kad tam būtu jāuzzina, ka nodarītā kaitējuma dēļ ir radušies papildu zaudējumi.

Kompensāciju par turpmākajiem atlabšanas izdevumiem un citiem nākotnē sagaidāmiem zaudējumiem, kas izriet no kaitējuma, nosaka kā fiksētu summu. Tātad, ja pieteikuma iesniedzējs jau ir saņēmis kompensāciju par turpmākajiem atlabšanas izdevumiem utt., viņš nevar vēlāk prasīt atkārtoti izskatīt šo lietu tikai tāpēc, lai saņemtu papildu kompensāciju par izdevumiem, kas saistīti ar atlabšanu, un citiem zaudējumiem.

Kādi apliecināmi dokumenti jāpievieno pieteikumam?

Pieteikuma iesniedzējam netiek prasīts kopā ar pieteikumu iesniegt apliecināšanos dokumentus. Pieteikumu Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei iesniedz ar policijas starpniecību — policija nosūta dokumentus no krimināllietas,

Ja Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde atzīst, ka pieteikums ietilpst Likuma par kompensācijām noziedzumos cietušajiem piemērošanas jomā, iestāde turpina izskatīt pieteikumā ietvertos prasījumus. Tos izskatot, iestādei bieži ir nepieciešami dažādi dokumenti atkarībā no tā, par ko pieteikuma iesniedzējs prasa kompensāciju. Lietas izskatīšana var būt raitāka, ja pieteikuma iesniedzējs kopā ar pieteikuma veidlapu iesniedz dokumentus, kuri attiecas uz pieteikumā ietvertajiem prasījumiem. Pieteikuma iesniedzēja interesēs ir arī kopā ar pieteikumu iesniegt apdrošināšanas sabiedrības atteikumu izmaksāt atlīdzību par attiecīgajiem zaudējumiem.

Var iesniegt, piemēram, tādus dokumentus kā Dānijas Kriminālkodeksa pārkāpumu rezultātā radušos izdevumu kvītis. Lai apliecinātu kaitējuma apmēru, bieži izmanto medicīniskās kartes un ārsta izziņas. Saistībā ar zaudētiem ienākumiem un pelnītspējas zaudēšanu pieteikuma iesniedzējam būtu jāiesniedz dokumenti, kas atspoguļo viņa ienākumus pirms un pēc kaitējuma nodarīšanas. Tās var būt algas lapas, gada pārskati vai — attiecīgā gadījumā — darba devēja izdots paziņojums par darba samaksu. Dažos gadījumos izmanto arī pašvaldību reģistrus.

Ja Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde uzskata, ka lietas izskatīšanai ir nepieciešami papildu dokumenti, iestāde par to informē pieteikuma iesniedzēju un lūdz iesniegt vajadzīgos dokumentus.

Vai par pieteikuma pieņemšanu un izskatīšanu ir jāmaksā kādas administratīvas vai cita veida nodevas?

Nē. Par lietas izskatīšanu Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādē pieteikuma iesniedzējam nav jāmaksā.

Kura iestāde lemj par kompensācijas pieteikumiem (šajā valstī izskatāmās lietās)?

Dānijā par kompensācijām un atlīdzību noziedzumos cietušajiem lemj tieslietu ministra izveidota iestāde. Tās nosaukums ir Dānijas Kriminālnoziedzības nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde.

Lēmumus var pieņemt arī Dānijas tiesas, kas lemj vai nu krimināllietā, vai vēlāk ierosinātā civillietā, piemēram, ja Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes lēmumu pārsūdz tiesā.

Uz kuriem jānosūta pieteikums (šajā valstī izskatāmās lietās)?

Pieteikums jānosūta atbildīgajam policijas iecirknim, kurā ziņots par noziedzīgo nodarījumu. Tad policija nosūta lietu Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei kopā ar krimināllietas materiāliem.

Ja iestāde jau izskata kādu jūsu lietu, jums pieteikuma kopija papīra formātā jānosūta Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādei uz šādu adresi: Toldboden 2, 2. sal, DK-8800 Viborg; to var arī nosūtīt elektroniski uz e-pasta adresi erstatingsnaevnet@erstatingsnaevnet.dk.

Vai man jābūt klāt lietas izskatīšanā un/vai lēmuma pieņemšanā par manu pieteikumu?

Administratīvais process

Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde pieteikumus izskata rakstiskā procedūrā. Rakstiskais lēmums tiek nosūtīts pieteikuma iesniedzējam papīra formātā vai elektroniski. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja klātbūtne procedūras laikā nav nepieciešama.

Tiesvedība

Ja pieteikumu izskata tiesā kriminālprocesa ietvaros vai vēlāk saistībā ar prasību pret Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādi, pieteikuma iesniedzējam ir iespēja klātienē piedalīties galvenajā tiesas sēdē. Pieteikuma iesniedzējam nav obligāti jābūt klāt, ja viņu pārstāv advokāts un ja viņu neizsauc liecināt tiesā.

Cik ilgā laikā (aptuveni) iestāde pieņem lēmumu par kompensācijas pieteikumu?

Tas, cik ilgā laikā Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde izskata lietu, var ļoti atšķirties atkarībā no lietas. Citu no lietas konkrētajiem apstākļiem atkarīgu faktoru starpā tas tā ir tādēļ, ka var būt nepieciešams iegūt papildu informāciju no dažādām struktūrām, piemēram, policijas, ārstniecības iestādēm un citām iestādēm; turklāt lietās, kas saistītas ar kaitējumu ar paliekošām sekām vai pelnītspējas zudumu, var būt nepieciešams iesniegt lietu Darba tirgus apdrošināšanas iestādei, tādēļ izskatīšana var ieilgt.

Vairāk nekā 50% jauno lietu, ko saņem Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde, tiek izskatītas 50 dienu laikā, ievērojot īpaši ātru procedūru, kuru izmanto nesarežģītās lietās. Tās ir tādas lietas, kurās ir pieņemts galīgais lēmums gan par vainas esību, gan par kompensācijas apmēru.

Ja lietā lēmumu nevar pieņemt atbilstoši šai īpaši ātrajai procedūrai, pašreiz Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde izskata standarta lietas laikposmā līdz 18 mēnešiem, sākot no brīža, kad iestāde saņem jaunu kompensācijas pieteikumu.

Lietas izskatīšana būs raitāka, ja jūs iesniegsiet iestādei savu prasījumu pamatojošos pierādījumus. Pierādījuma dokumenti var būt, piemēram, zāļu iegādes kvītis, ārsta izziņa par slimības laiku vai darba devēja paziņojums par nodarītā kaitējuma dēļ zaudētiem ienākumiem.

Kā es varu pārsūdzēt iestādes lēmumu, ja tas mani neapmierina?

Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes lēmumus nevar pārsūdzēt citās administratīvās iestādēs. Ja vēlaties lēmumu mainīt, jums vispirms jāsažinās ar Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādi un jāpaskaidro, kādēļ lēmumam nepiekrītat. Tad iestāde novērtēs, vai ir pamats atkārtoti izskatīt lietu. Kritērijs parasti ir tas, ka pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jaunu un svarīgu informāciju, kas būtiski ietekmē lietas iznākumu.

Ja Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde savu lēmumu nemaina, jūs varat šīs iestādes lēmumu pārsūdzēt tiesā.

Pastāv arī iespēja iesniegt sūdzību parlamentārajam ombudam.

Kur atrodamas nepieciešamās veidlapas un informācija par pieteikuma iesniegšanu?

Veidlapas un informācija par kompensācijas un atbildības pieteikumu iesniegšanu ir pieejama Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādes tīmekļa vietnē.

Vai man ir pieejama kāda īpaša palīdzības tālruņa līnija vai tīmekļa vietne?

Prasītāji, kuriem rodas jautājumi par kompensācijām noziedzīgumos cietušajiem, var sazināties ar Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādi pa tālruni + 45 33 92 33 34 plkst. 10.00–15.00 no pirmdienas līdz ceturtdienai un plkst. 10.00–14.00 piektdienās.

Vai, sagatavojot pieteikumu, man ir pieejams juridisks atbalsts (advokāta palīdzība)?

Jā. Kā krimināllietas cietušajai pusei jums ar dažiem nosacījumiem var būt tiesības uz to, ka šajā lietā jums tiek norīkots advokāts. Šis norīkotais advokāts palīdz gan pieprasīt atbildību kriminālprocesa ietvaros, gan iesniegt atbildības pieteikumu Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestādē.

Dānijas Kriminālnoziedzīgumos nodarītā kaitējuma kompensāciju iestāde nevar pieteikuma iesniedzējam norīkot advokātu. Advokātu norīko tiesa tajā tiesu apgabalā, kurā noticis noziedzīgais nodarījums.

Turklāt Dānijā darbojas dažādas organizācijas, kas nodrošina juridisko atbalstu.

Vai pastāv cietušo atbalsta organizācijas, kas varētu man palīdzēt pieprasīt kompensāciju?

Hjælp Voldsofre (Rådhusstræde 7, 1. sal, DK-8900 Randers C, e-pasts: voldsofre@voldsofre.dk)

Offerrådgivningen (Vesterballevej 5, DK-7000 Fredericia, e-pasts: info@offerraadgivning.dk)

Lapa atjaunināta: 05/11/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.